

Er wordt veel geschreven en gesproken over het belang van goede feedback bij het leerproces. Het wordt ook wel de motor van het leren genoemd. Hoe krachtig is dit in jouw lessen? En die van je collega's? In dit artikel een vragenlijst met 12 vragen die je kunt gebruiken om daarop te reflecteren en met elkaar het gesprek aan te gaan.

Leerzame feedback

Over de kracht van feedback hebben we verschillende artikelen geschreven. Zo hebben we geschreven over [handvatten voor krachtige feedback](#), het geven van [groepsgewijze feedback](#) een concrete tool als de [single point rubric](#) en de [feedbackagenda](#). Samengevat zijn enkele inzichten:

- Zorg dat het actiegericht is. Laat leerlingen-studenten nadenken over de feedback die zij krijgen. Laat het dus *meer zijn dan boodschap*. Doe dit bijvoorbeeld door vragen te stellen of door aanwijzingen te geven. Geef niet te snel het antwoord weg: het zweet op de juiste rug.
- Zorg voor leerruimte in het curriculum. Om feedback actiegericht te maken moeten leerlingen-studenten de tijd hebben om het te verwerken oftewel om te leren. [Te veel summatieve beslissingen](#) of een overvol programma maken dit lastig.
- Zorg er voor dat feedback zich vooral richt op het verbeteren van de leerlingen-studenten en niet het product of de handeling. Doe dit bijvoorbeeld door ook in te gaan op het proces ('hoe heb je dit aangepakt?'), het zelfregulerend vermogen ('lukt het om op tijd om hulp te vragen?') en waar wenselijk ook de persoon ('Hoe zit je in je vel?').
- Zorg er voor dat feedback bijdraagt aan het [collectieve leerproces](#). Individuele feedback is tijdsintensief en niet altijd even leerzaam. Door deze groepsgewijs te geven wordt tijd bespaard en kan een groep (samen) meer leren.
- Werk aan de feedbackletterdheid van leerlingen-studenten. Leer leerlingen-studenten om feedback te zoeken, te begrijpen en het om te zetten in actie. Doe dit bijvoorbeeld door regelmatig met leerlingen-studenten te bespreken waarom zij feedback krijgen en wat zij er mee kunnen. Daarbij kan de ['Week van feedbackgeletterdheid'](#) van Fontys ook interessant zijn.

Vragenlijst

Het geven van leerzame feedback hangt dus met veel aspecten samen. Deze kun je indelen in de volgende categorieën: de betrokkenheid van leerlingen-studenten, het geven van krachtige feedback en het werken aan de feedbackgeletterdheid van leerlingen-studenten.

Om inzicht te krijgen hoe je dit nu doet in en rondom je lessen kun je gebruik maken van deze vragenlijst. De vragenlijst is afkomstig uit het boek ['Designing effective feedback processes in higher education'](#) van Naomi Winstone (2019). De vragenlijst is vertaald door [Dominique Sluijsmans](#). Een boek met een relatief hoge informatiedichtheid, maar zeker interessant. De vragenlijst bestaat uit 12 vragen die per vier vallen onder één van de drie categorieën.

De vragenlijst kan behalve voor zelfevaluatie ook worden gebruikt om met elkaar het gesprek aan te gaan over feedback. Vul deze bijvoorbeeld met collega's in en bespreek met elkaar waarom je iets juist wel of niet vaak doet, wat je daarin zou willen en wat je daarvoor nodig hebt. Werk op die

manier stap voor stap aan een feedbackcultuur.

Hieronder de vragenlijst in tweevoud: de normale versie (om te printen) en de interactieve versie (om digitaal in te vullen). Beide bestanden zijn rechtstreeks te downloaden en te gebruiken. Hopelijk heb je er wat aan voor jouw onderwijspraktijk!

Hoe ga jij de vragenlijst inzetten? Wat leverde het op? We lezen het graag hieronder terug!

Download

Hoe ziet feedback er uit in jouw onderwijspraktijk?

Hoe vaak doe je het volgende in en rondom jouw lessen¹

	Nooit	Soms	Regelmatig	Altijd
1. Het doel en de betekenis van de feedback met studenten bespreken.				
2. Studenten aanmoedigen tot het herkennen van het bespreken van feedback, buiten de summatieve feedback op geschreven werk.				
3. Studenten helpen een aantal strategieën te ontwikkelen hoe je feedback kunt verwerken.				
4. Nadenken over de emotionele impact van feedback op studenten.				
5. Studenten uitnodigen om feedback te vragen op specifieke onderdelen van hun werk.				
6. Studenten helpen met het leren evalueren van hun eigen werk.				
7. Kansen creëren om studenten feedback te laten uitwisselen/bespreken met hun medestudenten.				
8. Studenten kansen bieden om mee te denken over de beoordelingscriteria.				
9. Tijdens het ontwerp van je toets/beoordeling nadenken over de kansen voor feedback.				
10. Het relateren van feedback aan zowel de leeruitkomsten/eindkwalificaties op diplomaniveau als aan het niveau van een onderwijseenheid/-periode.				
11. Het gebruik van technologie voor feedbackdoeleinden.				
12. Het onderzoeken van de impact van de feedback op het leren van studenten.				

- De items 1 t/m 4 verwijzen naar de zelfevaluatie van jouw visie op feedbackgeletterdheid van studenten.
- De items 5 t/m 8 verwijzen naar de zelfevaluatie van de mate waarin je jouw studenten actief in het feedbackproces betreft.
- De items 8 t/m 12 verwijzen naar de zelfevaluatie van de kwaliteit van het ontwerp van jouw feedback.

¹ Uit: Carless, D., & Winstone, N. (2019, p. 178). *Designing effective feedback processes in higher education*. London: Routledge. Waar studenten staat, kan ook leerlingen worden gelezen.

[Gewone vragenlijst](#)

[Interactieve vragenlijst](#)